

Beredskapsplan - Sykdom og massedød

Dokumentadministrator: Eirin Silvik
Godkjent av: Fredrik Agerup Winger

Gyldig fra: 28.02.2025
Revisjonsfrist: 28.02.2026

Revisjon: 1.3
ID: 2075

Hensikt

Å ha en plan for tiltak i tilfelle massedød, fare for massedød eller andre former for problem eller skader.

Ansvar og myndighet

Produksjonsleder er ansvarlig for godkjenning og gjennomføring av prosedyren, samt å passe på at denne er kjent blant alle ansatte.

Alle ansatte er ansvarlig for å følge prosedyren.

Definisjoner / krav

Situasjoner hvor risiko for massedød er størst:

- Håndtering av fisk ifm mekanisk avlusing
- Utbrudd av sykdom
- Oppblomstring av maneter eller alger

Situasjoner hvor risiko for massedød er mindre:

- Høye vanntemperaturer
- Omrøring av oksygenfattig vann
- Forurensning

Varsling til Mattilsynet

Intern fiskehelse varsler Mattilsynet via Altinn når følgende har inntruffet:

0,18 % / 0,35 % dødelighet per merd, per uke som regnes som forhøyet.

Dersom denne forhøyede dødeligheten regnes som **uavklart, etter** at FHT har undersøkt fisken, så regnes den som varslingspliktig.

Er årsaken avklart, men dødeligheten er så høy at den regnes som alvorlig, så vil varslingsplikten gjelde for *andre forhold som har medført **alvorlig velferdsmessig konsekvens***:

Hva som avgjør om det er en *alvorlig* velferdsmessig konsekvens for fisken avhenger av skadens omfang. Hvor mange fisk som er berørt, er relevant, ikke bare prosentvis andel av fisken. Alvorlige velferdsmessige konsekvenser oppstår ikke bare når fisk dør, men også når fisk blir alvorlig svekket, skadet eller blir negativt påvirket. Årsaker til alvorlige velferdsmessige konsekvenser kan være:

- svikt i vann- eller oksygentilførsel
- endringer i vannkvalitet
- håndtering eller behandling
- parasitter, vintersår eller lignende – altså også smittsom sykdom (bakt, virus) som gir nedsatt velferd
- omfattende deformiteter som påvirker fiskens normale funksjon

Kravet til varslings gjelder også når oppdretteren ikke kjenner årsaken til at fiskevelferden påvirkes negativt.

Sykdom

Utbrudd av sykdom vil trolig skyldes HSMB, ILA, IPN, PD, epiteliocystis, hjertesprekk eller vintersår. Kombinasjon fra endringer i vannmiljø, eller ekstreme forhold kan forårsake massedød der fisken allerede har nedsatt helsestatu

Ved uavklart dødelighet eller mistanke om sykdom, skade el. svikt skal følgende varslingsrutine gjennomføres:

Røkter > Produksjonsleder > Daglig leder > Mattilsynet, tilsynsveterinær, forsikringsgiver, salgsselskap/slakteri

Korrigerende tiltak iverksettes (medisinering, slakting).

“Normal” dødelighet håndteres av bedriften i henhold til egne prosedyrer.

Ved massedød kontaktes selskap som er godkjent for håndtering og henting av større mengder dødfisk.

Alternative oppsamling- og mottaksordninger bør vurderes (ringnotsnurpere, sildoljefabrikker).

Behandling av medisinert fisk skal være i henhold til prosedyre for avfallshåndtering eller avtale med mottaker

Bedriften må legge forholdene til rette for effektiv henting av dødfisk.

Gjennomføring

1. Ved ankomst til anlegget oppdages det unormal adferd på fisken eller det er mye død fisk og svimere.
2. Varslings til ansvarlig leder: [Tiltaksplan og varslingsliste](#)
 1. Tid og sted.
 2. Hvordan situasjonen er i lokaliteten.
3. Røkterne på anlegget gjør følgende etter at ledelsen er varslet og i samråd med ledelsen:
 1. Stans i fôring, opptak av død fisk og opptak av svimere.
4. I samråd med ledelse vurderes behov for mer utstyr og personell til den aktuelle lokaliteten.
5. Ansvarlig leder varslers i henhold til gitte bestemmelser (Fiskeridirektoratet, mattilsynet, forsikringsselskap)
6. Intern fiskehelse tilkalles: [Tiltaksplan og varslingsliste](#)
 1. Det gis en vurdering på fiskehelse og om behov for destruksjon av gjenværende fisk i aktuelle merder.
 2. Ved mistanke om meldepliktig sykdom skal dette varsles til Mattilsynet av intern eller ekstern fiskehelsepersonell.
 1. Listen over meldepliktige sykdommer finnes her: <https://www.mattilsynet.no/fisk-og-akvakultur/fiskesykdommer/listeforing-og-handtering-av-akvatiske-sykdommer>
7. Ledelsen vurderer behov for ekstern støtte, fra dykker, ensileringsbåt og samdriftsselskap.

8. Anlegget isoleres/settes i karantene slik at de som er der ikke kan forlate anlegget uten godkjenning fra ledelsen.
9. Ledelsen iverksetter utvidede desinfeksjonsrutiner.
10. Øremerke personell og materiell som skal brukes i de friske anleggene.
 1. Aktuelt anlegg skal røktes sist i helgene for å redusere krysstrafikken mellom anlegg mest mulig.
11. Materiell og personell som skal virke i de friske anlegg skal ikke i berøring med smittet anlegg eller materiell.
 1. Hvis dette ikke er mulig skal det gjennomføres vask og desinfeksjon før smittefritt materiell eller anlegg brukes/besøkes.
 1. Båter skal ATP-testes når de er vasket og desinfisert etter besøket på det aktuelle anlegget.
12. Slakteri som det er nødslakteavtale med kontaktes.
13. Transportmetode av smittet fisk til slakteri vurderes.
14. Hvis noe av fisken kan selges, kontaktes eksportør/mottaker for leveranser
15. Dødfiskmottak klargjøres og mottaker varsles om årsak og mengder som kan forventes levert.